Evaluatie Beroepsvistuigen

Ministerie van EZ juni 2013

Inhoudsopgave

INLEIDING

Aanleiding

Tijdens de behandeling van de wijziging van de Visserijwet 1963 in verband met onder andere het vervallen van de Organisatie ter verbetering van de binnenvisserij (OVB) en de sportvisakte op 15 juni 2006 heeft de Tweede Kamer de nadrukkelijke wens geuit om tot een afbakening van het gebruik van zogenoemde grote vistuigen op de binnenwateren te komen (TK 2005–2006, 30 211, nr. 91, p. 5591–5607). Hieraan is invulling gegeven met de regeling over de regulering van het gebruik van vaste vistuigen op de binnenwateren. Door criteria te stellen aan het gebruik van grote vistuigen zouden alleen vissers overblijven die met het vissen in hun bestaan voorzien. Het gebruik van grote vistuigen zou hierdoor worden beperkt.
Destijds is afgesproken dat de Regeling aan de hand van ervaringen uit de praktijk zal worden geëvalueerd.

Doel

Nagaan of de criteria uit de regeling in de praktijk bijdragen aan het beoogde doel. Waarbij het doel van de regeling het afbakenen is van het gebruik van grote vistuigen met het oogmerk van een duurzame visserij. De daarbij gebruikte criteria zijn het areaalscriterium van 250 ha en het inkomenscriterium van 8500 euro.

OPZET EVALUATIE

Tijdpad
Eind september 2012 is aan alle betrokkenen een aankondigingmail over de komende evaluatie verstuurd. De betrokken instanties zijn; Combinatie van Beroepsvissers (CvB), Coöperaties, Productschap Vis (PVIS), Sportvisserij Nederland (SN), Kamer voor de Binnenvisserij (KvB) en het ministerie van EZ (Visserij Regelingen, Juridische Zaken , Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn en NVWA). IJsselmeervissers zijn niet bij deze evaluatie betrokken omdat zij niet onder deze regeling vallen. Er gelden andere specifieke regels voor het IJsselmeer.
In oktober 2012 volgden de interviews/enquêtes, afgesloten met een workshop op 6 december 2012.

Methoden
In oktober 2012 zijn de betrokkenen bevraagd. Dit is voor een deel gebeurd aan de hand van telefonische interviews en voor een deel met schriftelijke enquêtes. In beide gevallen is gebruik gemaakt van dezelfde vragenlijst. De vragenlijst is opgenomen in bijlage 1.
Bij de coöperaties is gekozen voor een schriftelijke enquête, omdat de contactpersonen overdag vaak niet bereikbaar waren vanwege andere werkzaamheden. Ook de NVWA heeft op deze wijze gereageerd. Bij de overige betrokkenen zijn de interviews telefonisch afgenomen, waarbij vooraf de vragenlijst was opgestuurd. Van alle gesprekken/ enquêtes is een verslag gemaakt dat teruggestuurd is aan de betrokken persoon voor eventuele aanvullingen of correcties. De resultaten van de voorronde zijn vervolgens samengevat in één verslag (bijlage 2). Hiermee is in grote lijnen zicht verkregen op de werking van de regeling in de praktijk.

Vervolgens heeft op 6 december 2012 een workshop plaatsgevonden. Het samenvattende verslag van de interviews en enquêtes is vooraf aan de deelnemers van de workshop verstrekt. In de workshop is stilgestaan bij het doel en de bijbehorende criteria van de regeling. Daarnaast zijn de belangrijkste punten besproken die uit eerdere interviews en enquêtes naar voren kwamen. Tevens hebben de deelnemers de gelegenheid gekregen andere voor hen belangrijke punten in te brengen. Verslag van de workshop is te vinden in bijlage 3.

RESULTATEN INTERVIEWS EN WORKSHOP

Resultaten interviews en enquêtes
Het doel van de regeling bleek voor iedereen het afbakenen van het gebruik van grote vistuigen. Echter daarnaast werden ook andere invullingen gegeven aan het doel. Zoals onder andere de professionalisering van de visserij (status beroep), beperken tot beroepsmatige visserij en het verminderen van vangstdruk aal.

Het merendeel van de ondervraagden geeft aan dat een duidelijke grens tussen beroepsvissers en deeltijdvissers is getrokken. Toch wordt aangegeven dat het doel slechts voor een deel is bereikt. Dit komt doordat deeltijdvissers zich verenigd hebben in coöperaties en hierdoor kunnen blijven vissen met grote vistuigen. Ook sportvissers kunnen nog vissen met grote vistuigen voor onderzoeksdoeleinden. Over het gebruik van grote vistuigen voor onderzoek is geprocedeerd. De Raad van State heeft op 6 juli 2011 uitgesproken dat Sportvisserij Nederland grote vistuigen mag gebruiken voor onderzoek. Uit dezelfde uitspraak volgt dat dit niet geldt voor de sportvissersfederaties. De federaties omzeilen dit echter door zich te verenigen tot een Stichting, die voor onderzoek een ontheffing kan krijgen voor het vissen met grote vistuigen. Desondanks is er een tendens dat meer beroepsvissers worden ingehuurd voor onderzoek.
Daarnaast geldt vanaf 1 oktober 2012 dat bij calamiteiten iedereen gebruik mag maken van grote vistuigen. Bij de beroepsvisserij bestaat het vermoeden dat hier soms misbruik van wordt gemaakt. Dit punt wordt in de verdere evaluatie niet meegenomen omdat deze calamiteitenregeling pas zo kort van kracht is.
De regeling wordt door iedereen als eenvoudig ervaren. De beroepsvisserij heeft nog wel de wens dat de medewerkers waarmee rechtspersoon/ beroepsvisser een arbeidsovereenkomst heeft verplicht moeten worden zich te registreren. Hierdoor wordt het transparant wie mag vissen. De administratieve lasten worden als hoog ervaren. Dit komt door de kosten van de accountantsverklaring die een visser moet overleggen om aan te tonen dat hij voldoet aan de

criteria om te kunnen vissen met grote vistuigen. Vraag is of niet met een collectieve accountantsverklaring kan worden volstaan.
Eén coöperatie heeft aangegeven dat zij een zo goed mogelijk visstandbeheer nastreeft door het aantal leden te verminderen en jaarlijks pootaal uit te zetten. Nieuwe leden in een aangrenzend gebied worden afgehouden. Nu blijkt achteraf dat de afgehouden leden zich aansluiten bij een coöperatie die heel Nederland bestrijkt, zonder een bijdrage te leveren aan het behoud van de visstand.

De ondervraagden vinden dat de regeling aangepast zou moeten worden. Coöperaties zouden aan banden moeten worden gelegd, medewerkers van rechtspersonen moeten worden geregistreerd, sportvissersfederaties zouden niet met grote vistuigen moeten kunnen vissen, onderzoeksbureaus zouden bij voorkeur beroepsvissers moeten inhuren en de kosten van de accountantsverklaring zouden omlaag kunnen.

Resultaten workshop
In de workshop is stilgestaan bij het doel en de bijbehorende criteria van de regeling. Vervolgens zijn de belangrijkste knelpunten die volgden uit de eerder gehouden interviews en enquêtes besproken. De workshop is afgesloten met de extra punten die de betrokkenen tijdens de workshop hebben ingebracht.

<u>Doel regeling en criteria</u>
Zoals al uit de eerste ronde volgde, bleek in eerste instantie een wat meer uitgebreide invulling gegeven te worden aan het doel van de regeling. Uiteindelijk was er in de workshop overeenstemming dat het doel van de regeling is het gebruik van grote vistuigen af te bakenen met het oogmerk van een duurzame visserij. Het areaalscriterium van 250 ha en het inkomenscriterium van 8500 euro dragen, volgens de deelnemers, bij aan duurzame bevissing. In de praktijk blijkt wel dat er knelpunten zijn.

Knelpunten in regeling:

<u>Coöperaties</u>
De regeling biedt de ruimte dat ook rechtspersonen beroepsvistuigen gebruiken (mits zij voldoen aan de criteria). Idee daarbij is dat een beroepsvisser met een Besloten Vennootschap (BV) (visgerechtigde) werknemers (geen limiet in aantal) in dienst kan hebben die ook zelfstandig moeten kunnen vissen. Daarmee is het mogelijk gebleven dat ook coöperaties beroepsvistuigen gebruiken. Vooral in coöperaties, waarin met verspreid liggende viswatertjes aan 250 ha wordt gekomen, kan in de kleine stukken water relatief veel vis worden onttrokken. Dit druist in tegen het doel van de regeling om te komen tot een duurzame visserij. Dit wordt door alle aanwezigen gedeeld. SN en CvB vinden dat extra eisen aan coöperaties gesteld zouden moeten worden, zodat de regeling correct toegepast wordt. De CvB heeft de volgende mogelijke oplossing aangedragen.

Voorstel CvB

- Rechtspersoon kan per 250 ha viswater slechts 1 visgerechtigde persoon in dienst hebben.
- Per coöperatie zal bepaald moeten worden welke personen visgerechtigd zijn.
- Deze personen dienen geregistreerd te staan en een arbeidsovereenkomst te hebben.
- Overige leden/vrijwilligers/medewerkers kunnen als assistent mee vissen, maar mogen niet zelfstandig vissen.

Op de coöperaties na, kan het merendeel van de aanwezigen zich in het voorstel van de CvB vinden. De coöperaties vragen zich af wat het voorstel toevoegt aan de doelstelling van de regeling. Door de verschillende coöperaties is uiteengezet dat de deeltijdvissers een duurzame visserij nastreven. Over het antwoord op de vraag of <u>alle</u> coöperaties voldoen aan duurzame visserij, zijn de meningen echter verdeeld.

<u>Onderzoek</u>
Een punt van aandacht is dat onderzoeksinstellingen en sportvissersfederaties (onder de noemer van een Stichting) nog met grote vistuigen kunnen vissen. Ook zou bij het verlenen van een

ontheffing de visrechthebbende niet (altijd) worden geïnformeerd. In principe zou dit laatste niet voor mogen komen omdat in de huidige ontheffing is opgenomen dat tevens de visrechthebbende om toestemming moet worden gevraagd.
CvB wil graag dat voor onderzoek beroepsvissers worden ingehuurd. Dit blijkt in toenemende mate ook meer te gebeuren. SN geeft aan dat zij regelmatig beroepsvissers inhuren, maar dat zij ook vinden dat sportvissers onderzoek moeten kunnen doen. Zij vinden dat dit niets af doet aan de huidige regeling, immers er wordt bij het onderzoek geen vis onttrokken.
Echter in de toelichting van de huidige regeling is onder ontheffing of vrijstelling voor onderzoek specifiek opgenomen dat hierbij gedacht wordt aan instanties zoals onderzoeksbureaus en waterschappen en in specifieke situaties Sportvisserij Nederland als centrale organisatie de mogelijkheid te geven tot het gebruik van grote vistuigen. Voor het overige (dus ook sportvissersfederaties) zal geen ontheffing of vrijstelling worden verleend. De staat heeft hierover tot de Raad van State met de sportvisserij geprocedeerd. Dit proces heeft zo uitgepakt dat Sportvisserij Nederland wel met beroepsvistuigen mag vissen, maar de sportvissersfederaties niet. Dat SN als centrale organisatie de mogelijkheid wordt geboden met grote vistuigen te vissen komt omdat zij van oorsprong voortkomt uit de OVB (Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij) die van oudsher al een onderzoeksrol vervult. Deze mogelijkheid kan zij ook benutten voor haar achterban de sportvissersfederaties. Echter de sportvissersfederaties omzeilen de regeling door als stichting bij het ministerie van EZ een ontheffing aan te vragen voor het vissen met grote vistuigen voor onderzoek.
Dat voor onderzoek een ontheffing voor het vissen met grote vistuigen kan worden verkregen blijkt achteraf een minder groot probleem. Immers in toenemende mate blijkt dat voor onderzoek steeds vaker beroepsvissers worden ingehuurd. Wat wel als probleem wordt gezien is dat sportvissersfederaties de regeling omzeilen, ondanks de uitspraak van de Raad van State.

<u>Administratieve lasten</u>
Bedrijven dienen ter bewijs dat zij voldoen aan de criteria van de regeling, het areaalscriterium van 250 ha en het inkomenscriterium van 8500 euro, eenmaal in de 4 jaar een accountantsverklaring te overleggen. Tijdens de workshop is gekeken naar andere mogelijkheden die even goed maar lager in kosten zijn. Bij voorstellen van de KVB en de coöperaties bleek het niet altijd mogelijk om tot een totaalplaatje voor het viswater te komen. Hierdoor vielen beiden opties af. Het voorstel van het CvB om te werken met een collectieve accountantsverklaring leek het meest haalbaar. Vissers aangesloten bij het CvB worden door de CvB collectief aangemeld bij één accountant. De accountant controleert steekproefsgewijs en geeft als alles klopt een verklaring af. Dit is op grond van de huidige regeling nog niet mogelijk.

<u>Andere punten aangedragen door betrokkenen</u>
Kan de evaluatie wat meer met cijfers worden onderbouwd? Te denken valt aan het aantal visakten dat er in het verleden was te vergelijken met het aantal beroepsvissers van nu. Mogelijk kan SN cijfers hierover aanleveren. Wel zou gecorrigeerd moeten worden voor de akten met 3 hengels.
Achteraf bleek dat de huidige registratie verschilt van de wijze van registreren in het verleden, waardoor de aantallen vissers (verleden/ heden) niet met elkaar kunnen worden vergeleken.
Werd voorheen een grote visakten toegekend aan een natuurlijk persoon dan komt de erkenning van beroepsvisser nu op naam van de onderneming. Vroeger had dus elke visser een grote visakten, nu wordt de rechtspersoon erkend als beroepsvisser en mogen zijn werknemers ook vissen met grote vistuigen.
Ook wordt gevraagd naar het inzichtelijk maken van mensen die vissen, maar niet op de lijst van beroepsvissers staan en ook niet aangesloten zijn bij een coöperatie. Dit zijn dus mensen die niet meer visgerechtigd zijn en dus vallen onder de stroperij. Tijdens de workshop is hierbij verwezen naar de stroperijteams van de NVWA die op stroperij toezicht houden. Daarbij is aangegeven dat dit geen onderdeel van de evaluatie is.

Ten aanzien van de vraag of ook inzichtelijk kan worden gemaakt of de criteria (ha viswater en inkomenscriteria) hebben geleid tot een meer duurzame visserij, werd geconstateerd dat veel meer factoren hierbij een rol hebben gespeeld. Zoals effecten van waterkwaliteit op visstand, sluiting dioxinegebieden, oprichting van Visstandbeheercommissies (VBC"s), vaststellen van visplannen, verplichte aalregistratie, gesloten tijd aalvisserij, aalscholvers. Bovendien zijn er nagenoeg geen

cijfers over vis onttrekking beschikbaar. Doordat naast visserij veel meer factoren van invloed zijn op de visstand is het niet mogelijk om na te gaan in welke mate de regeling heeft geleid tot duurzame visserij.

CONCLUSIES
De evaluatie van de regeling is gebaseerd op ervaringen van betrokkenen uit de praktijk. Er is nagegaan of de evaluatie met cijfers verder kon worden onderbouwd. Dit bleek helaas niet mogelijk doordat dat de huidige registratie verschilt van de wijze van registreren in het verleden, waardoor de aantallen vissers (verleden/ heden) niet met elkaar kunnen worden vergeleken.
Uit de evaluatie blijkt dat de betrokken partijen het doel van de regeling hetzelfde zien: het afbakenen van het gebruik van grote vistuigen met het oogmerk van een duurzame visserij. De criteria uit de regeling dragen, volgens de betrokkenen, bij aan duurzame bevissing.

In de praktijk blijkt echter wel dat er knelpunten zijn.

Het eerste knelpunt betreft de mogelijkheid van deeltijdvissers (die zelf niet mogen vissen met grote vistuigen omdat zij niet aan de criteria voldoen) zich te verenigen in coöperaties. De coöperatie neemt verspreid liggende kleine stukjes viswater over van de deeltijdvissers, zodat aan vereiste 250 ha en het inkomen van 8500 euro kan worden voldaan. Leden van de coöperatie kunnen op deze manier blijven vissen met grote vistuigen. Het is door het gebruik van grote vistuigen mogelijk relatief veel vis op deze kleine stukjes water te onttrekken.

Het tweede knelpunt is dat nog steeds gevist mag worden met grote vistuigen in het kader van onderzoek. Dat voor onderzoek een ontheffing voor het vissen met grote vistuigen kan worden verkregen blijkt achteraf een minder groot probleem. Immers in toenemende mate blijkt dat voor onderzoek steeds vaker beroepsvissers worden ingehuurd. Wat wel als probleem wordt gezien is dat sportvissersfederaties de regeling omzeilen. ondanks de uitspraak van de Raad van State.

Als derde knelpunt worden de kosten van de accountantsverklaring die om de 4 jaar overlegd dient te worden, als knelpunt gezien door de vissers.

BIJLAGE 1

Vragenlijst

De werking van de regeling in de praktijk

1. Wat is volgens u het doel van de regeling?
2. Is het doel bereikt?

3. Wat is naar uw mening de uitwerking van de regeling?
4. Beoordeelt u die positief of negatief?
5. Kunt aangeven waarom?
6. Tegen welke problemen loopt u in de praktijk aan?

7. Denkt u dat de regeling eenvoudiger kan?
8. Hoe vindt u dat het staat met de administratieve lasten?

9. Zou de regeling moeten worden aangepast?
10. Zo ja, op welke onderdelen en waarom?

11. Heeft u nog andere aanvullingen?

BIJLAGE 2

Samenvatting van verslagen uit interviews en enquêtes

Bevindingen uit de praktijk "Regeling beroepsvistuigen"

Dit stuk is een samenvatting van alle interviews en de enquêtes over de werking van de Regeling "beroepsvistuigen". De volgende partijen zijn geïnterviewd: Combinatie van Beroepsvissers (CvB), Sportvisserij Nederland (SN) , 4 visserij coöperaties, De Kamer voor de Binnenvisserij (KvB), Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) en Productschap Vis (PVIS).
Daarnaast zullen bij de evaluatie ook de Unie van Waterschappen, Uitvoering Visserijregelingen, Juridische Zaken en het Cluster duurzame visserijketens geraadpleegd worden.

12. Wat is volgens u het doel van de regeling?

Hier zaten de meesten partijen op één lijn. Het doel is een professionalisering van de visserij door beperkt gebruik van grote vistuigen. Gebruik van grote vistuigen beperken tot voornamelijk beroepsvissers. Wel met enige nuancering vanuit de verschillende partijen. Hier wordt later in dit stuk op teruggekomen.

Ook genoemd zijn het verminderen van vangstdruk, het verbeteren van de paling/ en de visstand in algemeen en het komen tot een verantwoorde en duurzame beroepsvisserij.

13. Is het doel van de Regeling bereikt?

Het merendeel van de ondervraagden heeft aangegeven dat het doel slechts voor een deel is bereikt. Wel is een duidelijke grens tussen beroepsvisserij en hobbyvisserij getrokken.

Het merendeel (op coöperaties na) geeft aan dat door het oprichten van coöperaties, het voor hobbyvissers nog steeds mogelijk is om met grote vistuigen te vissen. Onbekend is hoeveel hobbyvissers gestopt zijn bij het in werking treden van de regeling en onbekend is ook wat het effect is van het feit dat een deel van de hobbyvissers door blijft vissen. De NVWA geeft aan dat de mogelijkheid bestaat dat ex-beroepsvissers doorvissen (buiten coöperatie om) en dat dit niet opvalt voor de buitenwereld, omdat zij voor 2008 ook al visten. Coöperaties geven aan dat SN en onderzoeksbureaus nog steeds mogen vissen met grote vistuigen. De beroepsvisserij geeft aan dat er een ongelijkheid is om te mogen blijven vissen met grote vistuigen (visserij, coöperatie, onderzoek). Een coöperatie hoeft slechts één accountantsverklaring aan te leveren, terwijl de beroepsvisser elk een eigen accountantsverklaring moet aanleveren. SN en onderzoeksinstituten kunnen volstaan met het aanvragen van een ontheffing. Tevens hebben beroepsvissers een afdracht aan PVIS.

Mogelijke oplossingsrichting aangedragen door CvB

Om misbruik van de constructie coöperatie te voorkomen zouden de rechtspersonen maximaal 1 persoon per 250 ha viswater in dienst mogen hebben.

Het aantal natuurlijke personen dat als mede-eigenaar of werknemer van een overkoepelende organisatie zelfstandig mag vissen met beroepsvistuigen zou niet groter mogen zijn dan het aantal ha viswater waarover die organisatie beschikt, gedeeld door 250 ha. Organisaties waarbij het aantal visgerechtigden personen zo groot is dat niet aan de voorwaarden kan worden voldaan, krijgen de opdracht tot het verminderen van het aantal personen dat zelfstandig mag vissen. De overige leden van de organisatie kunnen natuurlijk als assistent aanwezig zijn bij de visserij, maar mogen niet zelfstandig vissen.

14. Wat is naar uw mening de uitwerking van de regeling?

Onbekend is hoeveel kleine vissers gestopt zijn. Nog steeds kunnen veel hobbyvissers doorvissen als lid van een coöperatie. Alle geïnterviewden (op de coöperaties na) vragen zich af of dit strookt met het doel van de regeling? De coöperaties noemen op hun beurt het kunnen blijven vissen met grote vistuigen door SN en onderzoeksinstanties. Leden van sportvissersfederaties mogen niet meer vissen met grote vistuigen. SN vindt dit onterecht, omdat de grote vistuigen enkel gebruikt worden voor monitoring waarbij alle vis wordt teruggezet en dit dus niks verandert aan de visstand.
De beroepsvisserij vermoed dat in sommige gevallen misbruik wordt gemaakt van het feit dat bij calamiteiten iedereen gebruik mag maken van grote vistuigen. Zo kan bijvoorbeeld bij baggerwerkzaamheden de verleiding groot zijn, om zelf af te vissen i.p.v. een relatief dure beroepsvisser in te huren. Tot nu toe is er weinig zicht op hoe vaak calamiteiten voorkomen. Toch geeft de beroepsvisserij ook aan dat steeds meer beroepsvissers betrokken worden bij onderzoek.

Mogelijke oplossingsrichting bij calamiteiten voor beperking gebruik grote vistuigen en toch een snelle handeling (aangedragen door CvB)

Wanneer (door de omgeving/omstanders) vissen in nood worden geconstateerd dan zou een centraal meldpunt gebeld moeten worden (NVWA Kerkrade?) die schakelen de hulp in van:
- *de dichtstbijzijnde beroepsvisser (lijst van CvB op internet)*
- *de lokale hengelsportvereniging*

Een rapport van de calamiteit wordt opgemaakt door de beroepsvisser en gestuurd naar een centraal meldpunt (NVWA? Sportvisserij Nederland? Stowa?), zodat de omvang van de calamiteiten zichtbaar wordt. De veroorzaker krijgt de rekening.

15. Hoe wordt de uitwerking van de Regeling in de praktijk beoordeeld?

Een deel beoordeelt het positief. De beroepsvisserij geeft aan dat professionalisering heeft plaatsgevonden, meer transparantie, status aan beroep, en dat beroepsvissers vaker worden ingeschakeld bij visserijgerelateerde zaken. Wel moeten kosten worden gemaakt voor aantonen beroepsvisser.
In tegenstelling tot de coöperaties, die aangeven dat beroepsvissers geconfronteerd worden met een extra kostenpost en dat de extra inkomstenbron (inhuur voor onderzoek) achterwege blijft.
Over het algemeen wordt het negatief gevonden dat beroepsvissers nog steeds geconfronteerd worden met hobbyvissers.

16. Tegen welke problemen loopt u in de praktijk aan?

De coöperaties geven aan dat door de sluiting van dioxinegebieden en maatregelen uit het aalbeheerplan het moeilijker is om aan de eisen voor een beroepsvisser te voldoen. De beroepsvisserij vindt dat beroepsvissers zich in Zuid Holland en Zeeland moeilijk verder kunnen professionaliseren, vanwege de grote coöperaties en het daardoor onvoldoende vrijkomen van visgronden.

Hobbyvissers die gebruik maken van grote vistuigen worden door de buitenwereld als beroepsvisser gezien. Het imago van de beroepsvisser wordt mede door hun bepaald, maar beroepsvissers hebben hier geen invloed op.
De lijst van beroepsvisser was in het begin niet voor iedereen even toegankelijk en de lijst is ook niet altijd up to date. De NVWA loopt in de praktijk aan tegen de toename van het potentieel aantal stropers en de daarop verminderde handhaving van alle diensten.
De beroepsvissers vinden het nog niet zo'n probleem dat SN onderzoek doet met grote vistuigen, maar dat Hengelsportfederaties een Stichting onderzoek kunnen opzetten en een ontheffing kunnen aanvragen voor het vissen met grote vistuigen vinden zij niet terecht.
Ook worden meer administratieve lasten genoemd.

Mogelijke oplossingsrichting voor eisen aan een onderzoeksinstelling (vanuit de CvB)

Aan een onderzoeksinstelling zouden voorwaarden moeten worden gesteld. De onderzoeksinstelling zou een (universitair) onderzoeker in dienst moeten hebben of moeten inhuren om in aanmerking te komen. Belangrijk is dat het monitoren en het vissen professioneel gebeurt.
Wanneer de sportvissersfederaties bij het onderzoek altijd een beroepsvisser in zouden schakelen dan hebben zijn geen ontheffing nodig, hoeven zij geen gekunstelde stichting op te richten en kan de samenwerking met kundige en coöperatief ingestelde beroepsvissers verder verbeteren.

17. Denkt u dat de regeling eenvoudiger kan?

De meesten ervaren de Regeling als eenvoudig. Wel heeft de NVWA opgemerkt dat het duidelijker zou zijn als alle verbodsbepaling bij elkaar zouden staan in de Uitvoeringsregeling Visserij. De Kamer voor de Binnenvisserij vindt dat het aantonen dat een beroepsvisser aan de eisen voldoet eenvoudiger kan.
Een extra wens van de beroepsvisserij is, de medewerkers van rechtspersonen verplicht te registreren.

18. Hoe vindt u dat het staat met de administratieve lasten?

Mensen op wie het van toepassing is vinden dat met in werking treden van de Regeling de administratieve lasten zijn toegenomen zowel in tijd als in kosten. SN vraagt of het mogelijk is dat de aanvraag voor een ontheffing simpeler kan.

Mogelijke oplossingsrichting aangedragen door CvB

De administratieve belasting zou lager kunnen door te volstaan met een collectieve accountantsverklaring. Leden van de CvB zouden zich collectief kunnen aanmelden bij één accountant. Deze accountant controleert steekproefsgewijs een aantal vissers en geeft één accountantsverklaring af.

Mogelijke oplossingsrichting ingebracht door de coöperatie

Voor het aantonen van de eisen voor beroepsvisser is bij de Kamer voor de Binnenvisserij en de VBC's bekend hoeveel ha viswater elke visser heeft. Het inkomen kan geschat worden uit de verplichtte vangstregistraties. Alleen kleine vissers zouden nog een accountantsverklaring moeten aanleveren. Vraag is wel waar dan de grens wordt gelegd en of dan juist de kleine beroepsvissers niet onevenredig worden belast?

Mogelijke oplossingsrichting ingebracht door de Kamer voor de Binnenvisserij

De administratieve lasten zouden lager kunnen door de (accountants) verklaring onder te brengen bij de Kamer voor de Binnenvisserij. Zij kunnen op eenvoudige wijze m.b.v. bestaande en nieuwe overeenkomsten vaststellen of een visser nog voldoet aan het areaal viswater. Voor de inkomsten uit de visserij zou de belastingaangifte kunnen worden gebruikt. Tevens zou de Kamer voor de Binnenvisserij de basislijst voor beroepsvissers kunnen bijhouden.

19. Moet de regeling moeten worden aangepast, zo ja op welke onderdelen?

Een groot deel vindt dat de Regeling aangepast moet worden op de administratieve lasten en op de mogelijkheid dat hobbyvissers doorvissen als lid van een coöperatie. Waarbij een enkeling vindt dat coöperaties wel kunnen mits een gelijk speelveld wordt gecreëerd. Voorstel is om per 250 ha 1 visser toe te laten. Tevens zou de registratie van medewerkers verplicht moeten worden gesteld.

SN vindt dat de hengelsportfederaties en -verenigingen zelf weer onderzoek met grote vistuigen zouden moeten kunnen doen. CvB is hier juist een tegenstander van.

20. Heeft u nog andere aanvullingen?

Een coöperatie probeert zo goed mogelijk visstandbeheer te voeren. Dit heeft zij gedaan door het aantal leden te verminderen en jaarlijks jonge pootvis uit te zetten. Nieuwe leden heeft zij afgehouden. Nu constateert zij dat de afgehouden leden zich hebben aangesloten bij een andere coöperatie, zonder dat zij een bijdrage leveren aan het behoud van de visstand. Hoe hier mee om te gaan.

In de praktijk ontstaat het beeld dat in de gesloten periode het liefst geen beroepsvissers worden ingehuurd. Sommige onderzoeksbureaus doen de bemonsteringen veelal zelf, waarbij zij aangegeven dat dit vanuit het beleid de voorkeur heeft. CvB vindt dat het eigenlijk andersom zou moeten zijn. Eerder ontheffing indien beroepsvisser wordt ingehuurd.

BIJLAGE 3

Verslag Workshop 06-12-12

Aanwezig: dhr. Wansing en dhr. Visser (coöperatieve visserijvereniging Nieuwkoop-Noorden), dhr. De Wit (vertegenwoordigt vereniging "het Keernet"), dhr Zonneveld Piek (Coöperatieve vereniging samenwerkende vissers), dhr. Wigth en dhr. Vink (Woudrichemse coöperatie visserijvereniging "de Hoop") dhr. Boonstra en dhr. Kamman (Sportvisserij Nederland), dhr. Poelsma (Kamer voor de Binnenvisserij), mevr. Kuijpers, mevr. Snijdelaar (verslag) en dhr. Nakken (Ministerie van Economische Zaken), dhr. Heinen (Combinatie van Beroepsvissers), dhr. van Eijk (Productschap Vis).

Inleiding

In 2006 heeft de Tweede Kamer de nadrukkelijke wens geuit om tot een afbakening van het gebruik van vaste vistuigen op de binnenwateren te komen. Hieraan is invulling gegeven met de Regeling gebruik grote vistuigen op de binnenwateren. Destijds is afgesproken dat de Regeling aan de hand van ervaringen in de praktijk zal worden geëvalueerd.

De workshop maakt deel uit van de evaluatie van de bovengenoemde Regeling. Vooraf aan de workshop zijn de betrokkenen naar hun mening en ervaringen gevraagd middels een interview of een enquête. De informatie hieruit is verwerkt in een verslag dat aan een ieder voorafgaand aan de workshop is verstrekt.
In de workshop is stilgestaan bij het doel en de bijbehorende criteria van de Regeling. Daarnaast zijn de belangrijkste punten die voortkwamen uit de voorgesprekken besproken. Tevens hebben de deelnemers gelegenheid gekregen andere voor hen belangrijke punten in te brengen.

Doel en criteria van de Regeling

Allereerst is het doel van de Regeling besproken. Over het doel van de Regeling bleek in eerste instantie onenigheid te bestaan. Genoemd werd: beperkt gebruik van grote vistuigen, professionalisering van de visserij, beperking beroepsmatige visserij en verminderde vangstdruk aal. De coöperaties stelden dat de Regeling inmiddels door ander beleid (aalbeheerplan, VBC's en visplannen) grotendeels is ingehaald. Uiteindelijk was er overeenstemming dat het doel is het afbakenen van het gebruik van grote vistuigen met het oogmerk van een duurzame visserij.

Vanuit de coöperaties kwam het verzoek om het niet te hebben over hobbyvissers, maar over deeltijdvissers. Aan dit verzoek zal worden voldaan.

Het areaalcriterium van 250 ha en het inkomenscriterium van 8500 euro worden door alle deelnemers gezien als goede criteria om tot een afbakening te komen voor het gebruik van grote vistuigen.

Belangrijke punten uit voorgesprekken

Coöperaties

Alle partijen (uitgezonderd de coöperaties) geven aan dat het doel van de Regeling nog niet bereikt is, doordat met het oprichten van coöperaties deeltijdvissers nog steeds met grote vistuigen vissen. De Combinatie van Beroepsvissers (CvB) heeft de volgende oplossing hiervoor bedacht die in de workshop besproken is.

Mogelijke oplossing CvB

- Rechtspersoon kan per 250 ha viswater slechts 1 visgerechtigde persoon in dienst hebben.
- Per coöperatie zal bepaald moeten worden welke personen visgerechtigd zijn.
- Deze personen dienen geregistreerd te staan en een arbeidsovereenkomst te hebben.
- Overige leden/vrijwilligers/medewerkers kunnen als assistent mee vissen, maar mogen niet zelfstandig vissen.

De coöperaties vroegen zich af wat dit toevoegt aan de doelstelling van de Regeling. Door de verschillende coöperaties is uiteengezet dat de deeltijdvissers een duurzame visserij nastreven. In sommige gevallen is wel sprake van een klein areaal viswater, maar is het bijbehorende gehuurde gebied waarin niet gevist mag worden wel 3-4 x zo groot. De deeltijdvissers aangesloten bij de coöperatie in Nieuwkoop geven aan dat zij elk jaar glas- en pootaal uitzetten en dat het hele gebied hiervan profiteert. Deze coöperatie ondervindt wel problemen met een, bij een andere coöperatie aangesloten, deeltijdvisser die in het Nieuwkoopse gebied vist.

Sportvisserij Nederland (SN) ziet een verschil tussen het voorbeeld in Nieuwkoop en de situatie in poldergebieden. Als een coöperatie in dergelijke gebieden niet het hele gebied huurt, kan er te allen tijde in het achterliggende gebied gevist gaan worden. Een naastliggend gebied kan er dus niet bijgetrokken worden.

Één coöperatie geeft aan dat hun leden een overeenkomst hebben met het Waterschap om te kunnen vissen. Wanneer een visser stopt, komt er geen voor terug. Door dit zogenaamde uitsterfbeleid is het aantal deeltijdvissers de afgelopen 5 jaar al met 30 tot 40% afgenomen.
Een andere coöperatie geeft aan een vaste vistuigverdeling te hebben, wat inhoudt dat zelfs als er door meer vissers gevist wordt het aantal vistuigen gelijk blijft.
Daarnaast geven de coöperaties aan dat zij deelnemen aan de visplannen binnen VBC's en dat zij ook te maken hebben met maatregelen uit het Aalbeheerplan. Waardoor zij vinden dat zij zich inzetten voor duurzame visserij. Vanuit de CvB wordt aangegeven dat een visplan geen garantie is voor duurzame visserij, omdat een visplan enkel getoetst wordt aan de criteria van de Kader Richtlijn Water (KRW) en dat er geen strenge toets is voor duurzaamheid. Het Keernet stelt dat een betere doelmatigheidstoets door de Kamer voor de Binnenvisserij (KvB) een oplossing kan zijn.

SN geeft aan dat zij niet met alle coöperaties moeite hebben. Het gaat om één geval waar er in een afgebakend gebied, wat een visserijkundige eenheid is, gevist wordt met een beperkt aantal vistuigen volgens een gezamenlijk visstandbeheerplan. Hier komen geen vissers of vistuigen bij en zij zoeken niet buiten het gebied naar visrechten. Helaas is dit een uitzondering. Wel hebben zij moeite met de verspreid liggende sprokkelstukjes om aan de 250 ha te komen. Nu komt het voor dat ineens een overgebleven klein stukje water middenin een plassengebied of polder wordt gehuurd, gelegen in een gebied waar al anderen (in groter verband) visrechthebbend zijn. In kleine stukken water kan relatief veel vis worden onttrokken. Dit druist in tegen het doel van de Regeling in om te komen tot een duurzame visserij. De Coöperatieve Vereniging Samenwerkende Vissers brengt hier tegenin dat de afzonderlijk gelegen polders als gebied wel aaneengesloten zijn. Als voorbeeld wordt de Ablasserwaard gegeven. Per polder (peilgebied) vist slechts 1 visser. Door het ontbreken van concurrentie zijn de gebieden ideaal om door uitzetting van glas- en pootaal een palingstand op te bouwen. De vissers zijn tevens actief met het bestrijden van de rivierkreeften, wat een ware plaag dreigt te worden en een reëel gevaar is voor het ondermijnen van oevers en kades.
Bovenstaande geeft aan dat coöperatie nogal van elkaar verschillen, om dit zichtbaar te maken zou meer openheid in de opbouw van de gebieden van een coöperatie moeten komen.
SN en de CvB zijn van mening dat er meer controle moeten komen of coöperaties nu een legale structuur hebben. Hoe zit het met de dienstverbanden. Het zou al een stuk schelen als de accountant een goede instructie krijgt, hoe te toetsen op de criteria. Nu is de toetsing op de criteria onvoldoende. Ook zijn SN en de CvB voorstander van het registreren en bekend maken welke personen op basis van een dienstverband binnen een coöperatie zelfstandig met een groot vistuig mogen vissen.

Conclusie:
De ingebrachte oplossing door het CvB wordt niet door de coöperaties gedragen. De overige partijen kunnen zich hier wel in vinden. Goede coöperaties moeten niet de dupe worden van slechte coöperaties. Accountant moet goede instructie krijgen hoe criteria te toetsen.

De criteria uit de Regeling dragen, volgens de deelnemers, bij aan duurzame bevissing. Als tenminste aan de regels wordt voldaan. Maar uit de praktijk blijkt wel dat er risico's aan zitten. Het bezwaar is met name gericht tegen coöperaties, waarin met verspreid liggende sprokkelstukjes aan 250 ha wordt gekomen. Dit wordt door alle aanwezigen gedeeld. SN en CvB vinden dat extra eisen aan coöperaties gesteld zouden moeten worden, zodat de Regeling correct toegepast wordt. De deelnemers hebben zich tijdens de workshop niet uitgesproken over de eventuele extra eisen. Na de workshop heeft Coöperatie Nieuwkoop Noorden nog wel schriftelijk een suggestie hiervoor gedaan.

Suggestie: toevoeging aan de criteria dat het areaal viswater van een coöperatie tot een aaneengesloten, bij voorkeur afgesloten waterlichaam dient te behoren op een zodanige wijze dat de betreffende coöperatie verantwoordelijk kan worden gesteld voor een doelmatig en duurzaam visstand beheer, af te dwingen in een VBC.

Onderzoek

Dat onderzoeksinstellingen en sportvissersfederaties (onder de noemer van een Stichting) nog met grote vistuigen kunnen vissen is een aandachtspunt.
Punt van aandacht is dat bij het verlenen van een ontheffing de visrechthebbende niet (altijd) wordt geïnformeerd. Nu vinden de huurders van het visrecht het een inbreuk op hun visrecht als anderen onderzoek met grote vistuigen doen in hun gebied. Bij een verleende ontheffing is een toestemming van de visrechthebbende altijd nodig.
Een ander punt is dat sportvissersfederaties een Stichting onderzoek opzetten en onder die naam ontheffing aanvragen en krijgen. CvB wil graag dat voor onderzoek beroepsvissers worden ingehuurd. Bij de overgang van de OVB naar de huidige Regeling was de opzet dat meer beroepsvissers monitoring zouden kunnen doen.
SN geeft aan dat zij regelmatig beroepsvissers inhuren, maar dat zij zelf niet tegen een Stichting onderzoek van sportvissersfederaties zijn. Zijn vinden dat dit niets afdoet aan de huidige Regeling, immers er wordt bij het onderzoek geen vis onttrokken. CvB beaamt dat een 'constructie waarin een stichting met vrijwilligers zich laat inhuren als onderzoeksbureau moeilijk juridisch aan te pakken is. Opdrachtgevers zouden daar echter niet voor moeten kiezen. Hengelsportverenigingen die hun eigen wateren willen bemonsteren zouden, ter ondersteuning, een professionele beroepsvisser standaard moeten inhuren.

Conclusie:
Dat voor onderzoeksdoeleinden een ontheffing voor het gebruik van grote vistuigen door niet beroepsvissers kan worden verkregen wordt als gegeven gezien. In de huidige ontheffing is opgenomen dat tevens de visrechthebbende om toestemming moet worden gevraagd.

Calamiteiten

Onder dit punt valt het feit dat in het geval van een calamiteit iedereen gebruik mag maken van grote vistuigen. Dit onderdeel van de Regeling is echter pas sinds oktober dit jaar van kracht. Om die reden zal dit onderdeel buiten de evaluatie vallen. De aangedragen oplossing door de CvB is verder niet besproken.

Administratieve lasten

Voor het aantonen dat aan de criteria wordt voldaan (de accountantsverklaring) zouden de vissers meer toe willen naar toezicht op toezicht. Op voorstel van de coöperaties heeft de Kamer voor de Binnenvisserij aangegeven dat zij in plaats van een accountant ook kan nagaan of een visser/coöperatie minimaal 250 ha visgrond heeft. Als aanvulling voor het inkomenscriterium wordt

de belastingsaangifte genoemd. Vanuit het ministerie van Economische Zaken (EZ) is aangegeven dat het de vraag is of deze gegevens tijdig beschikbaar zijn om bij een beoordeling betrokken te worden. Verder wordt in een aangifte geen onderscheid in inkomsten gemaakt (bijv. inkomsten timmerbedrijf en visserijbedrijf worden als één gezien).
Ook is nog even gesproken om het inkomenscriteria te veranderen in hoeveelheid (kg) aal. Nog daargelaten dat het lastig is de grens daarvoor te bepalen, zijn er vissers die ook met andere vangsten hun inkomsten genereren (bijv. wolhandkrab) en zou dit wellicht worden opgevat als prikkel om meer aal te vangen. Uitvoeringstechnisch en politiek lijkt dit dus geen optie.

Over de collectieve accountantsverklaring (ingebracht door CvB) met steekproefsgewijze controle is gesproken. Vissers aangesloten bij de CvB worden door de CvB collectief aangemeld bij één accountant, waarbij CvB garandeert dat de aangesloten vissers voldoen aan de criteria. De accountant controleert steekproefsgewijs en geeft als alles klopt een verklaring af. JZ geeft aan dat deze aanpak, op grond van de huidige Regeling niet mogelijk is, maar wil wel meedenken over een alternatief.

Een vraag vanuit de coöperaties is of bij de opgaven van de aalvangstregistraties het niet mogelijk is om gelijk bij het inloggen op je visgebied te komen.

Conclusie: Het ministerie van EZ zal nog naar de mogelijkheden van een collectieve accountantsverklaring kijken.

Andere punten waar vanuit de betrokkenen aandacht voor wordt gevraagd.

Kan de evaluatie wat meer met cijfers worden onderbouwd? Te denken valt aan het aantal visakten die er in het verleden waren te vergelijken met het aantal beroepsvissers van nu. Mogelijk kan SN cijfers hierover aanleveren. Wel zou gecorrigeerd moeten worden voor de akten met 3 hengels.

Ook wordt gevraagd naar het inzichtelijk maken van mensen die vissen, maar niet op de lijst van beroepsvissers staan en ook niet aangesloten zijn bij een coöperatie. Dit zijn dus mensen die niet meer visgerechtigd zijn en dus vallen onder de stroperij. Tijdens de workshop is hierbij verwezen naar de stroperijteams en daarbij is aangegeven dat dit geen onderdeel van de evaluatie is.

Ten aanzien van de vraag of ook inzichtelijk kan worden gemaakt of de criteria (ha viswater en inkomenscriteria) hebben geleid tot een meer duurzame visserij werd geconstateerd dat veel meer factoren hierbij een rol hebben gespeeld. Zoals effecten van waterkwaliteit op visstand, sluiting dioxinegebieden, oprichting van vbc's, vaststellen van visplannen, verplichte aalregistratie, gesloten tijd aalvisserij, aalscholvers. Bovendien zijn er nagenoeg geen cijfers over vis onttrekking beschikbaar. Het is dus niet goed te relateren aan de criteria van de Regeling.

Conclusie:
Er wordt gekeken of cijfermatige onderbouwing (visakten/ lijst beroepsvissers) mogelijk is.

Vervolg evaluatie

- Definitief vaststellen verslag workshop
- Punten uit de workshop zullen worden betrokken in het advies aan de Staatssecretaris (Stas).
- Advies Stas + besluit Stas
- Aanbieden uitkomst evaluatie aan de Tweede Kamer.
- Aanpassen Regeling indien nodig.